Ч. 21 (12.677). Львів, пятниця 30. січня 1931. Fopłata opłata zaniecono ryczałtem. Рік LII.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10. II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“. Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
Місячно 5·00 зол.
Чвертьрічно 15·00 „
Піврічно 30·00 „
Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці і Канаді долар; Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр. Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41.
„ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 25 сот.

За звільнення арештованих послів.

Промова посла д-ра Ст. Біляка на пленарному засіданні сойму в дні 26. січня 1931 року.

На засіданні повного сойму в Варшаві дня 26. січня 1931 р. до точки нарад про припинення карного поступовання і звільнення з вязниці вибраних українських послів д-ра Дмитра Левицького, д-ра Любомира Макарушки і Володимира Кохана після промови референта справи посла Еккерта (з Клюбу ББ), який вніс на відкинення домагання Українського Клюбу, забрав слово від Української Парлям. Репрезентації пос. д-р *Ст. Біляк* і виголосив промову слідуючого змісту:

„Український Соймовий Клюб поставив внесення на застановлення карного поступовання і звільнення з тюрми трьох нововибраних українських послів, кермуючися переконанням, що і польський парлямент піде за парляментарною традицією західньо-европейських країв, яка наказує звільняти з тюрми політичних діячів, вибраних послами, що від хвилі вибору перебувають у вязниці за політичну діяльність, а не є засуджені правосильним присудом. Ставлячи це внесення українські посли зовсім не мають наміру ухилитися від судової відповідальности за свої вчинки, але це одинокий спосіб, в який можуть дістатися на свободу увязнені посли, бо маршал сойму не скористав з прислугуючого йому, по думці арт. 21. конституції, права домагатися звільнення арештованих нововибраних послів. Ми зовсім не тікаємо перед політичними процесами, але одночасно звертаємо увагу правлячої більшости, що кожний політичний процес, а передовсім кожний політичний процес у Польщі, звернений проти українців, є обосічним мечем, який може пошкодити не лише тим, проти котрих процес ведеться, але також і тим, які його ведуть. Хоча догадуємося, якою буде постанова більшости сойму, хочемо ще в останній хвилині звернути увагу більшости сойму на потребу пошанування парляментарних традицій. Дальше хочу звернути увагу, що предметом обвинувачення українських послів, які вже від 4 місяців пробувають у тюрмі у Львові, є замір головної зради, опертий на постановах перестарілого вже австрійського карного кодексу, що походить ще з 1852 р. а радше навіть з 1803 р. отже з часів цісарського абсолютизму.

Поняття істоти держави, поняття злочину головної зради і взагалі ціла система карного права підлягла від часів абсолютизму значній зміні. Серед послів польської соймової більшости находиться визначний знавець карного права і кількакратний міністр судівництва посол проф. Вацлав Маковський, який у своїх наукових творах також звертає увагу на те, що поняття злочину головної зради таке, яке містять у собі обовязуючі у Польщі карні кодекси, є вже нині перестарілим поняттям, що демократична держава не може примінювати мертвої букви перестарілого закону і що кожна демократична держава, а за таку вважає він також польську державу, повинна і під цим оглядом стати на новітньому становищі. На підтримку своїх виводів цитує промовець вимки з твору проф. Маковського п. з. „Право карне“, виданого в 1924 р. і з наукової розвідки цьогож професора п. з. „Збродне стану“, поміщеної в „Теміді польській“ в 1923 р.

Дальше обговорює промовець подрібно заміти, ставлені в першу чергу пос. Володимирові Кохановi. Письмо мін. судівництва закидає пос. Кохановi лише кілька промов, виголошених на посольських вічах, і сам міністр стверджує, що промови ті не оставали в звязку з ніяким іншим злочинним діланням посла і остали без наслідків. Отже коли письмо мін. судівництва не наводить слів з промов пос. Кохана, то не можна ствердити суті злочину, який закидається йому лише загально, без наведення конкретних фактів. Промови пос. Кохана були на ділі лише дозволеною критикою адміністраційної влади, на що дозволяють постанови конституції. Серед таких обставин не слід демократичному соймові дати згоду на те, щоби посол, як представник волі широких народніх мас оставав і надалі в тюрмі і був позбавлений можности сповнити вложений на нього виборцями обовязок.

Ще дивніше представляється справа двох інших послів: д-ра Дмитра Левицького і д-ра Любомира Макарушки. Навіть висліди нинішньої прикрої соймової дискусії у справі пацифікації Східньої Галичини достарчили соймові докази, що неслушним є замір піднесений проти д-ра Левицького і д-ра Макарушки, начеб вони, як члени президії УНДО, підтримували матеріяльно і морально Українську Військову Організацію. Заявам політичного змісту великих політичних партій треба вірити. Отже коли три найбільші українські політичні партії з УНДО-м на чолі у вересні мин. року зложили поважну заяву, що з акцією УВО не мають нічого спільного, то ніхто не може такої заяви піддавати в сумнів. Політичні партії своїх політичних вчинків ніколи не випираються. Врешті ціле дотеперішнє судове слідство не дало під цим оглядом найменших доказів вини обох названих послів.

Також другий замір, поставлений д-рові Левицькому і д-рові Макарушці, як членам президії УНДО, начеб вони заснували за границею пресову станицю і доручили їй вести акцію за ревізією границь Польщі і в той спосіб мали оба ті посли прямувати до відірвання частини території від польської держави, — не видержує критики. Вже само письмо мін. судівництва, яке є рівночасно наче актом обвинувачення, попадає в суперечність зі собою, коли каже що завданням заснованого обома тими послами пресового заграничного бюра була пропаганда ревізії границь Польщі, і що тим самим вони змагали до відірвання частини від цілости Польщі. Пропаганда ревізії границь не виповняє собою поняття державної зради, бо не має прикмет насильства, а лише насильне відірвання частини території від цілости держави є каригідне.

Отже виходить, що коли українські посли від 4-ох місяців мучаться у львівській тюрмі, то тут річ не йде про кару за мнимі їх провини, чи злочини, а радше про тактичну гру, призначену на експорт для заграниці, про яку нині стільки Високому Соймові, тільки у відворотному значінні, оповідав пацифікаційний референт посол Збіслав Стронський.

Вкінці промовець підкреслює, що слідство проти названих послів вже покінчене, а тимсамим відпадають також і законні причини дальшого задержування всіх 3-ох послів у тюрмі, і звертається з апелем до цілого сойму, щоби заявився за внесенням Українського Клюбу і в той спосіб уможливив вибраним послам виконати їх найвищий громадянський обовязок. (Очевидно, це був поклик у пустині і український внесок був відкинений голосами ББ і ендеків.).

Українські дні у соймі.

(Від нашого кореспондента.)

Варшава, 27. січня 1931.

— Ну щож, — відізвався вчора в кульоарах сойму до підписаного один із санаційних послів, пересвідчений, що говорить добрий дотеп, — ще вам кривда діється? Адже стільки про вас ще ніколи в цих мурах не казалося!

Нагороди дотепности за той вислів згаданий посол мабуть не отримав би. А проте заперечити, що в отій увазі була скрита думка, може незрозуміла для самого автора, але досить цікава: наскільки санаційна влада своїми розпорядженнями, обрахованими на (делікатно кажучи) притишення української справи — довела і дальше доводить до щораз більшого розголосу її! Вчорашній день у соймі виявив найбільш яскраво, як далеко вперед поступила актуалізація і популяризація української проблеми. Про українські справи була вже нераз мова на польському соймовому терені, бували дуже гострі виступи з обох сторін, обструкції, (ще у старій соймовій, нині сенатській, салі), співи й сецесії, багато про українців говорилося з трибуни, з маршалківського місця, на салі і в кульоарах, але ніколи ще не відчувалося величини і поваги української проблеми так, як учора.

А чейже ніхто не вичисляв, скільки десятків міліонів українців є на світі, згадувалося хіба найвище мимоходом про „велику політику“, яка не творила суті дебати. Але цією суттю була *егзистенція народу*, були примітивні справи фізичної і культурно-господарської егзистенції, і цього — показалося — було досить, щоби вся саля і повніська ґалерія та льожі сенаторів і дипльоматична свідомо чи підсвідомо розуміли, що це справа, якої не можна перекреслити жартами, дотинками, вигуками, штудерно спрепарованими рефератами ані загальниковими офіціяльними заявами без ніяких конкретних зобовязань.

Дебата над т. зв. пацифікацією, Берестям і арештованими українськими послами пішла вчора не тим шляхом, як загально сподівалися. Після досвідів на комісіях дехто передсказував, що уряд не допустить до широкого й річевого трактування цих справ і що після промов референтів більшости і меншости дискусія буде перервана, внески — очевидно — відкинені та мерщій перейдеться до чергових точок денного порядку — ратифікації міжнародніх умов, дорогового податку і т. д. Була теж інша поголоска, що після відкриття засідання буде зголошений внесок на зміну денного порядку і справи пацифікації та Берестя — замість другої і третьої — стануть 19-ою та 20-ою точками і будуть дебатовані вже серед повного фізичного виснаження послів. Але уряд зрезигнував із цих „трюків“ і рішився на іншу тактику: призначив на це одно засідання без обмеження числа промовців і часу промов. Виговориться, мовляв, до схочу, хай ніхто не матиме потім претенсій, що йому закрили рота, а опісля „парляментарна більшість“ „парляментарно“ занурить кінці справ у воду. Було в цьому рішенні поважне вирахування: що преса фізично не є всилі дати обширний звіт з засідання із такою силою поважних справ і прецікавих моментів і мусить зреферувати все коротко, звязко і сухо. І таке засідання відбулося: тривало від 4. попол. до 6. рано, це була „берестейсько-пацифікаційна ніч у соймі“. На 20 точок денного порядку вичерпано ледви 6, але серед тих шости „точок“ була пацифікація і Берестя, видача українських послів, царські національні обмеження і похорон справи „додаткових кредитів“ б. мін. Чеховича.

І тому не лише ніхто з послів чи пресових справоздавців не махнув рукою і не втік до дому, але й галерія для сторонньої публики була до 6-ої години ранку повніська блідих з перевтоми та непроспаної ночі, але розцікавлених та схвильованих варшавських громадян. Як звичайно у таких випадках, великий відсоток найбільш витрівалої публики творили — жінки.. Богато одиниць зпоміж тієї публики може навіть уперше в житті довідалося, що українці відограють таку ролю в житті Польщі і — напевне — перший раз почуло, що про українські справи говориться у соймі на площині таких подій...

Ясно, що українські внески в справі слідства і покарання „пацифікаційних" винуватців, у справі слідства і покарання справників берестейської трагедії і в справі випущення на волю перебуваючих досі у вязниці теперішних і бувших українських послів, що всі ці внески „парляментарна більшість" ББ відкинула. Іншого висліду голосування не можна було теж сподіватися.

А проте дебата виказала, що ці внески не мали лише політично-демонстраційного характеру. Бо ось, на диво, перший раз за часів іствування польських соймів усі польські селянські клюби включно з реакційно-шовіністичним „Пястом" і шовіністично настроєною НПР заявили у „пацифікаційній" справі солідарність з українським внеском та на нього голосували і — при стриманні від голосування ендеції і хадеції—перший раз проти укр. внеску голосував лише один Клюб ББ! Був це теж перший випадок, коли протягом довгих годин дебат над українськими внесками — поза одним-однісіньким висловом пос. Ст. Стронського „русько-український" — не впало ні разу слово „русин" і „руський", лише була вживана правильна українська національна термінольогія. Надзвичайно знаменний теж факт, що президія ББ (уряд) сама признала (але „пост фактум"), що момент занадто поважний, щоби випускати „на фронт" Михайла Бачинського..

Польський сойм мав серед поганої варшавської зими гарячий український день, чи радше українську ніч. Але, здається, такі дні будуть частіше повторюватися. Не тому, наче би такі винімкові справи, як пацифікація й Берестя мали частіше повторюватися у будучій історії українського народу, але тому, що без огляду на характер розвитку дальших подій на наших землях і дальших польсько-українських взаємин, українська проблема актуалізується і популяризується, що *мусить* щораз частіше і щораз настирливіше вертати на чергу дня. Тільки ціна, якою це дістеться, страшенне дорога...

І. Кедрин.

Женевська „ідилля".

(Кореспонденція з Женеви.)

Женевські миротворці мабуть вдоволені успіхом своєї праці. Німецько-польський конфлікт, що тижнями звисав темною хмарою на східнім небі Европи, нарешті притупився. Дня 24. січня перед четвертою годиною пополудні міністр закордонних справ Німеччини Курціюс, повідомив журналістів, які чекали на нього, що згоду остаточно осягнено.

Найбільша частина слави припадає цим разом у Женеві японському миротворцеві Йошізаві, що формулував протокол, який нібито задоволив обидві сторони. Поведення польського уряду супроти німецької меншини дістало належний осуд, який міністр Залеський приняв до відома. Німецька меншина дістала поучення, як вона має ставитися до уряду держави. Гендерсон висловив переконання, що акція Ради Союзу Народів надасть остаточну форму системі охорони меншин, започаткованій у 1919 році. Крайня пора. Але добра річ потребує часу, говорять німці. Чи зробить польський уряд з теперішніх женевських досвідів уже тепер відповідні висновки і відносно української справи, покаже найближча будучина.

Наскільки полагодження німецько-польського конфлікту припадає на конто японського дипльоматичного хисту, сказати не легко. Можна думати у всякому разі, що деяку ролю в цій справі грала також спільна подорож Бріяна з Гендерсоном з Парижа до Женеви, яка спонукала журналістичних пророків уже проголосити відновлення Антанти.

Не треба, розуміється, обвязково зважати на те, що в часі женевських нарад провадились переговори про позичку Німеччини в Парижі, а в Варшаві ратифіковано німецько-польський торговельний договір. Справи меншин так тісно не потребують бути получені зі справами національної держави.

Тепер ще булоб завчасно робити висновки, чи навіть припущення відносно того, чи ці женевські наради остануть лише епізодом між таборами европейських держав чи матимуть поважніші наслідки для дальшого розвитку европейських відносин. У всякому разі полагодження німецько-польського конфлікту лежить на лінії політики німецько-французького порозуміння та утвореня загально-европейського фронту, воно притуплювалоб особливо гострі противенства між ревізіоністичним табором европейських держав. Зрештою представник Німеччини старанно виминав цю дразливу тему, щоби не ослабити своєї позиції у справі німецької меншости в Польщі.

До помирного ходу обговорюваних нарад у Женеві причинилась у значній мірі відсутність большовицьких представників. Але тим більше гороїжиться большовицька преса з „Ізвестіями" на чолі, що цим разом не пощастило розбудувати значніше фронту Рим—Берлін—Москва. У Женевських нарадах бачить цей часопис нові заходи в напрямі „ізоляції" країни Рад та обєднання сил світової реакції проти СРСР". Найбільше незадоволені „Ізвестія" заходами конференції в справі розброєння та підносять під небеса миролюбність Радянщини у порівнанні з французьким мілітаризмом. Кандидатуру Бенеша на президента майбутньої конференції розброєння большовицька преса зустріла дуже різкими протестами, вважаючи її провокацією супроти Радянщини. Взагалі большовицька преса в останнім часі повна нападів на чеського міністра закордонних справ: треба сподіватися, що вони викорінять рештки москвофільства і в тих чеських колах, які не можуть позбутися „славянофільських" сентиментів навіть до большовиків.

Надмірна ненависть большовиків до Бенеша зясовується зрештою в значній мірі тим, що московський уряд вважає його відпоручником Франції.

Кампанія большовицької преси проти Франції з нагоди женевської конференції свідчить виразно про те, що московсько-французький конфлікт загострений процесом „Промислової Партії" розвивається невпинно далі. Зате розвиток Паневропи не йде в парі з розвитком французько-московських суперечностей. Можна побоюватися, що сучасна женевська „ідилля" має так-же мало реальних підстав, як і багато інших.

М. Донько.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 30. СІЧНЯ 1931.

МИХАЙЛО ОСТРОВЕРХА.

Нова опера.

Поворот до клясичних зразків.

В перших дня січня п. р. у Міляно в театрі Ля Скаля була виставлена нова опера „Льо Страніеро" у двох діях Ільдебранда Піццетті. Він-же й автор лібретта. Сюжет — часи далекі, наче біблійні.

Сцена — рівнина травами поросла, де-де каменями закидана: зоветься Долина Акацій. Там живе племя короля Ганоха, що на окраїнах пустелі займається хліборобством. Колись цей нарід був Богом жорстоко покараний: терпів посуху. Всі джерела були повисихали, з криниць віяла суха порожнеча, потріскала земля, люди й тварина ревіли зі спраги.

Одного ранку — хлопчина цього племені повзучи по землі й скиглячи від смаги, несподівано на краю ліса акацій, побачив лежачого на землі незнаного молодця з отвореною у ребрах раною. Перенесли його в тінь. Та він прийшов до себе, аж як сонце заходило. Довкола повернув очима й прошепотів: „пити хочу".

Сталось чудо: отворилось небо й хлинула вижидана, благословенна вода. З того часу Чужинець живе серед народу короля Ганоха. Ніколи й нікому не сказав свого імені. Працював із радістю, співаючи. Усі його любили. Ганох збірає усіх старшин цього племени й висказує свою думку, що найкращий скарб племені свою дочку Марію хоче віддати за Чужинця. Проти цього виступає Шедеур, зять короля, що повдовів по старшій дочці Ганоха й надаремно вже просив Ганоха, щоб його жінкою стала Марія, молодша дочка. Й тут старші племені поділилися: одні за Ганохом, другі за Шедеуром. Бо-ж невидана річ віддавати дочку короля якомусь безіменному!

В часі цієї перемови з поля повертають дівчата співаючи, танцюючи, а між ними Чужинець. Проти Чужинця кидається з піднесеною палкою Шедеур, між ними стає Ганох, але розлючений Шедеур не вагаючись, підносить руку на короля. Жахлива тиша. Та Ганох, це карає святотацьку відвагу Шедеура, а прохає пробачення у Чужинця за поступок Шедеура й жертвує йому за жінку Марію. Чужинець прибитий терпінням паде на коліна. Він не може приняти цього найкращого гостинця, бо він забрудненний страшним злочином. Він — син короля.

Одного дня, уже давно, він рятуючи від мук одну невинну дівчину його племени, убив свого-ж батька. Від тоді він блукав по пуселі, по лісах, мов навіжений, переслідуваний терпінням. Невідомим — він міг би був іще жити серед народу Ганоха, але сьогодні він уже не міг змовчати. Й тепер жде кари, яку, нехай проголосить король Ганох. Усі вижидають. Шедеур ремствує і кличе смерти на Чужинця. Але Ганох — передумати мусить. А тимчасом наказує Чужинцеві покинути приміщення цього народу ще перед звуком труби, що голоситиме світанок.

Глибокою нічю, як холодно мерехтять зорі, самотній Чужинець іде в путь. Аж ось із тіней ночі виринає кохана, невинна Марія, несучи в мішку овочі й хліб на дорогу Чужинцеві. Він зворушений стоїть перед нею, яка відчула його серце, його покохала. Ідучи сюди, вона свідомо виступила проти волі свого батька, проти права. Труба голосить світанок. Надходять люди й бачать їх у-двійку. Шедеур у своїй жорстокості радіє й кличе смерти проти того хто виступив проти права. Даремне Чужинець хоче рятувати Марію, кажучи, що вона невинна, що цеж він її очарував. Кількох шалених хапає за каміння й жбурляють у Чужинця. Марія вирвавшись із обіймів батька біжить і кидається на шию Чужинцеві й умирають обое вкаменовані. А за горбком серед пустелі сходить червоне коло сонця.

Ось вам богата, суворо-поважна канва на якій Ільдебрандо Піццетті основує свою музику. Музика декляматційно-оповідна. Й цей характер переходить у всій першій дії. У другій дії оживає темпо; і сольовий спів — тенор, сопран — набірає характеру мягко-ліричного. Спів цей, другої дії, урямкований у тужний та величній сентимент.

Пишучи сам поему, І. Піццетті у кожний її рядок переливає відчуту музику. Тут панує отой біблійно-патріярхальний тон, ця незрівняна шляхотність, яка у творчості І. Піццетті ніколи не щезає. Ця характеристична підстава його творчости найбільше виступає в його найкращій праці — опери: „Дебора і Йоель" й у „Фра Джерардо"; „Дебора" і „Чужинець" сюжети з одної епохи, біблійної, — а „Джерардо" — із середнєвіччя.

Критик із „Коріере деля Сера" з дня 9. І. 1931. — зазначує, що „І. Піццетті любить велич і глибину грецької трагедії взагалі, а оту Софокля передусім. Про це він дав доказ своїми студіями над старинною грецькою музикою..."

І з цього боку мусимо підходити до цієї опери. Кожне речення поеми й музики суворо видержане в клясичній лінії. Кожний рух і павза мають у собі повагу та шляхотність того далекого клясичного світа. Неначе в маєстатичній ході Афродити почуваємо поважний гармонійний рух її ходи; її стопи дотикаючи землі творять найкращу музику. Того світу, якого найкращі симфонії його краси залишилися тільки фрагментами по Фідію.

Піццетті — композитор сучасности, який у своїх критиках суворо висказується проти сучасної музикально-композиторської рознузданности — поринаючи в далеке минуле клясичного світа, дає нам богатий і цікавий світ краси й музики, в якому проходить живий нерв сучасного життя. Він, черпаючи силу своїй творчості з давньої культури, вірить у поступ сучасного мистецтва. Зовсім не шукає легких і привабливих ефектів. Для нього перша й головна річ: мистецтво! Як сам це каже: „... вірю у мистецтво, як у релігію, себто: висказ доброти й краси — вічних..."*).

Ширший загал, що з жалобою вислухує опер Россінія, Каталянія, Пуччінія, сміло можна сказати, не з надмірним захопленням прийме цю оперу. В теперішній добі немає тієї терпеливости супокійно вслухуватись у кожну музичну фразу, в якій переливаються пребогаті мельодії сучасної душі музика на тлі клясичного світу.

Сучасність — хоче й шукає вражінь таких, щоби бути завсіди різко-розбудженою до життя, до якого так настирливо сьогодні преться.

Міляно, 14. І. 1931.

*) Ildebrando Pizzetti: Intermezzi critici. Vallecchi Editore. Firenze).

Сірничковий монополь у сенаті.

Зміст промови сен. Юл. Павликовського в сенаті дня 26. I. 1931. з нагоди законопроєкту про сірничковий монополь і про так звану $6^{1}/_{2}$% закорд. позичку.

На вступі промовець підкреслює, що предложення уряду на випадок їх прийняття принесуть дуже поважну, бо около 43 проц. звижку цін сірничків, у часі, коли той самий уряд заповідає, що розпочинає акцію на знижку цін промислових виробів.

Тягарі, які зростуть з причини звижки цін сірничків, упадуть на економічно слабші верстви всією своєю силою, бож сірники є предметом найзагальнішої консумції. Тягарі нестиме в першу чергу селянство як найчисленніша верства, яка в українському народі займає поверх 86 проц. населення. Про положення селянства знає правління дуже добре (див. реферат п. мін. Пристора на I. конф., присвячений урядом на поборювання дорожні з дня 17. I. 1930).

Опісля промовець зясував негативне становище Українського Сенат. Клюбу до самого сірн. монополю з засадничих причин, бож не можна, заступаючи інтереси трудових верств, погодитися на посередні податки на предмети необхідної загальної споживи, не можна теж приняти продукційного монополю, коли його можна зараз виарендувати і концентрувати сірничковий промисл довільно, з поминенням українських земель. Вже дотепер на українських землях зліквідовано 2 фабрики сірничків, загострюючи в цей спосіб кризу на нашій території.

Переходячи до річевого розгляду проєктів, промовець констатує, що основним законопроєктом є законопроєкт про так звану $6^{1}/_{2}$ проц. (а по правді около 10 проц.) закордонну позичку, оперту на прелімінарний договір з Міжн. Сірничковим Трестом з 17. XI. 1930; до отсього основного законопроєкту приноровлена є новеля до закону про держ. сірничковий мон. з 15. VII. 1925. Закон цей і умова з Міжн. Сірничковим Трестом була в кругах нинішньої парляментарної більшости одним з найбільш острілюваних відтинків т. зв. передтравневих правлінь. Сьогодні потравневе правління не тільки не зносить спадщини по Грабських, але розбудовує її в шир і глиб — часово і предметово — на кошт населення, в тім і українського. Слід згідно з правдою ствердити, що перший закон про держ. сірн. монополь і умова про його експльоатацію принесли знижку цін сірників з 8·6 ґр. за коробку на 7 ґр. Проєкти уряду принесуть звижку цін з теперішніх около 7 сотиків на 10 сотиків. Є це 43 проц. підвижка! Фактично підвижка може бути і вища, бо законопроєкти не передбачують достаточної технічної контролі якости виробу, а розбудовують ясно тільки фіскальну контролю кількости виробу, задля збереження матеріяльних користей монополю. Консумент буде зданий на ласку і неласку капіталістичного тресту. Тягарі, які поноситиме консумент у наслідку звижки цін сірників, винесуть річно поверх 18 мілїонів золотих, з того 27 проц. забере трест!

Сьогодні підноситься ціну коробки сірників на 3 сотики — чи зможе піти за тою підвижкою консумент, у першу чергу селянство? Зокрема українське селянство? Тут промовець ілюструє на примірах з життя тяжке життябуття селян, які щадять на уживанні соли, цукру, нафти, борючися навіть в кооперативах за кожний сотик ціни цих предметів. Наводить дані з кооп. літератури про упадок споживтя цукру, а навіть соли на селі. Не могучи купити сірничків, селянство перейде до відвічного кресала і губки. З огляду на постанови проєктованого поширеного предметово і на запальнички закону про сірничковий монополь — воскресне на селі кресало дасть притоку до нових адмін.-скарбових шикан зубожілого українського села.

З титулу підвижки монополевих цін на сірники український нарід під Польщею мусів би рік-річно вносити — понад теперішні вплати — около 4 і пів міл. золотих, а на час тревания умови, тобто до 1965 р. мусів би український нарід заплатити около 157 міліонів...

Впливи з надвижки думає уряд зужити на амортизацію т. зв. 6 і пів проц. позички в сумі брутто 32,400.000 долярів.

Заходить тепер питання українського народу, як того, що теж поноситиме тягарі: на що буде зужита сама позичка? Чи на інвестиції у хосен також українського народу? Відповідь ясну дає арт. 5 проєкту закону про т. зв. 6 і пів проц. позичку. Ані сотика не йде на українську територію, ані сотика на потреби українського народу! Навпаки: український нарід мусітиме вдруге причинятися своїм грошем до фундування Банку Госп. Краєвого, колись Банку Краєвого, удержавленого зі шкодою для українського народу і забраного з Галичини, замкненого від 1928 року зовсім для потреб економічного життя українського народу. Скаже хто, що потреби українського народу зможуть бути заспокоєні з 30 міліонів золотих, застережених до розпорядимости Ради Міністрів. Судячи по дотеперішнім відношенню уряду до оправданих, навіть найконечніших потреб українського народу, годі віддаватися надіям. Відношення уряду до українського народу зясовується в двох точках: український нарід має дати податок крови і майна, але буде погноєм у розбудові економічного і культурного життя польського елементу.

З уваги на те все, представлення Українського Сенат. Клюбу буде з причини засадничого свого відношення до сірнич. монополю, з причини річевого наставлення свого до змісту законопроєктів з 12. XII. 1930 і з причини політичного відношення уряду до потреб українського народу, зазначених навіть у способі зужиття т. зв. сірничкової позички, голосувати проти новели закону про держ. сірн. монополь і проти законопроєкту про так зв. $6^{1}/_{2}$ проц. закордонну позичку.

З польської преси.

Станислав Ґрабський про положення політичних вязнів колись і тепер.

У львівському ендецькому щоденнику „Курєр Львовскі" появилася була недавно стаття проф. Ст. Грабського під наголовком „Пощо?" Ця стаття підпала конфіскаті, а писав у ній автор про положення політичних вязнів у царських, австрійських та пруських тюрмах і накінець у польських (Берестя). Суд уневажнив конфіскату. І тому ця стаття появилась на сторінках „Курєр-а Львовск-ого" з дня 29. січня ц. р. вдруге. Далі передруковуємо цю статтю в цілости.

Ось і текст тієї статті, що має назву *„Пощо?"*.

„Сидів я у пруських і австрійських слідчих вязницях. Мій брат, сестра, кілька ближчих приятелів, численні товариші з університету сиділи у російських слідчих вязницях: у варшавській цитаделі, на Павяку, у петроградській тюрмі, у московських „крестах", у модлинській твердині, були на засланні в Пермі, Оренбурґу, Архангельську, в ріжних місцях Сибіру. Ані мене, ані нікого з моєї родини, чи приятелів і товаришів не силували у слідчих або карних вязницях і на засланні до пониижуючих праць, не пониижували нашої людської гідности, не лаяли і не били. Всюди, у Німеччині, в Австрії та в Росії слідча вязнична влада та адміністративна влада на місцях заслання трактувала „політичних", головно академічну молодь, очевидно, без жадних ордерів, відзначень, титулів, заслуг для держави, навпаки, явно ворожих до цих держав, із деякою пошаною для їхньої ідейности, виразно відріжняючи їх від кримінальних злочинців.

„Причини цього були такі: 1) переконання, що знущання над політичними вязнями не відстрашує від „революційних ідей", але сповиває революціонерів ореолом мучеництва, будить серед широких верств погорду до державної влади; 2) дбайливість про добре імя держави в цивілізованім світі.

„І тому навіть царська жандармерія вже у 80-их роках минулого століття перестала морити вязнів голодом, тримати їх по кілька годин у темницях, страшити у сні, морально знущатися та бити вязнів, щоби вимусити зізнання, покинула всі ці „слідчі методи", які були найбільшою ганьбою для урядів і тиранів, що знущалися над Польщею: бельведерського Константина і виленських Новосільцева та Муравйова.

„Повішених у р. 1884 у варшавській цитаделі пролетаріятчиків: Куницького, Варинського, Люрія вже підчас слідства не били. Прокуратор обвинувачував їх у державній зраді, вимагав кари смерти, але їх не лаяв, не знущався над ними.

„Інтерпеляція партії Центролїву, наглий внесок Народового Стронництва, лист краківських професорів описують лайки, биття політичних вязнів у Берестю і навіть по дорозі до нього, навіть не в слідстві, не для вимушення зізнань.

„Від кількох тижнів ціла американська й европейська преса розписується про ті речі, доповнюючи їх ще ріжними подробицями. Досі не появилось хоч би найменше заперечення влади, від-

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 30. СІЧНЯ 1931.

Україна в чужих Енциклопедіях. 8)

8. Замітки до „Британської Енциклопедії".

Читач дійшовши вчора до останнього речення в огляді „Галичина" аж підстрибнув на кріслі: „отже ми маємо в Польщі автономію!" Автор цього огляду бувший англійський консул в Австрії, Каріль Айльмер Мекертней, член Центр. Т-ва Союзів для Ліги Націй, мав усі підстави думати, що те, що якась держава, сама член Ліги Націй, обіцює в міжнародньому договорі — дотримує.

Геольогію, клімат, хліборобство, промисл, природні багатства та археольоґію України реагувала в „Енц. Брітаніка" на підставі матеріялів із перших джерел п-на Р. М. Флемінг, що працює в англійськім ґеографічнім Т-ві і є авторкою кількох цінних книжок із фолькльору („Казки ріжних країн", „Оповідання про давній світ"). Англійці мають неодного знавця Сходу Европи, Азії чи Африки, який може засоромити неодного фахівця даної країни. Напр. мало хто з істориків наших визвольних змагань знає, що одні з найкращих, найосновніших і найприхильніших нам статтей про галицьку справу були поміщені підчас війни п-нею Дегаль (сволячкою льорда Грея, бувш. премієра) у журналі „Нова Европа", редаґованім проф. льондонського університету Сеттоном-Вотсоном.

Історичні події та літературу зреферував у Британській Енциклопедії князь Д. С. Мірський, доцент російської літератури в льондонськім університеті, автор кількох книжок про рос. літ. в англійській мові.

Здається, що зайве спростовувати деякі неточні історичні факти в роді маршу Петлюри на допомогу Львовові, те, коли і хто його побив. Коли зважити, що саме на сторінках „Діла" йде від якогось часу полеміка між нашими істориками про початки Руси й України, не було би нічого дивного, якби росіянин пишучи про нашу мову та літературу поставив справу менше обєктивно, як це находимо в наведеній статті кн. Мірського. А щодо деяких подій нашої визвольної війни, то чужинцям справді нелегко зрозуміти хиткі орієнтації Петлюри та хамелеонову ролю Е. Петрушевича — і їхні настрої взаємини, що відбивалися назовні дивними скоками. Пригадую собі, як Мілюков роздобувши 3 томи „Відродження нації" Винниченка, щоби як історик зорієнтуватися в ході наших революційних подій, покивував головою: як розуміти ролю Винниченка як ще недавнього члена українського національного уряду і його ролю як критика всієї цієї діяльности.

Коли прирівняти характер оглядів „Енциклопедії Маєра" і „Британської", не важко запримітити, що „Британська" кладе головну вагу на події ближчі до сучасної нам доби, а крім цього не лякається додавати до них живе освітлення.

Істнує погляд, не тільки в нас, але і в колах німецьких професорів, що живуть поглядами про „обєктивність" ще з XIX. віку, бушімто найлекше наблизитися до обєктивности самим реєстром дат і прізвищ. Перший безпосередній наслідок такої „наукової" методи такий, що поруч великих імен стоять шнурком малі і зовсім незамітні, а що автори тих реєстрів не хотять іти хоча би за прикладом катальоґу, де поруч імени стоїть ціна твору — всі перспективи такого огляду затрачені.

Правда, що напр. наша література в „Британській Енциклопедії" вийшла дуже скромно: бодай Куліш зі своїми спробами перекладу Шекспіра міг би був туди проскочити! Але хто знає, чи в нинішних обставинах такий огляд вийшов би краще зпід пера якогонебудь нашого історика літератури. Те, що трапилося в „Енц. Маєра" дуже характеристичне. Уявляю собі, що статтю, яку дістала її редакція від нашого автора, післала до радянського косуляту в Берліні, а там її „доповнили і виправили". І вийшло зовсім так само, як у сатирі на критику славного рос. театру „Криве Зеркало": служниця, що в пєсі приносить мовчки склянку води здобуває першу ролю і зводить усі головні дієві особи до підрядних, тому, що тільки артистка в ролі служниці подобалася рецензентові.

Зрештою може з нашою літературою не є аж так зле, коли її починають студіювати справді інтелігентні чужинці. Накінець візьмемо лише один приклад: огляд російського князя прирівняємо з оглядом української літератури, зробленим польськими — республиканцями.

(Покінчення буде.)

—o—

повідальної за Берестя. Отже як сумніватися в правдивости тих фактів? І з невмолимою льогічною конечністю насувається питання: на чию славу? Для чийого добра? Пощо?".

Цікаве тільки, чи Грабський написав би те саме, якби мова йшла не про польських, а виключно, скажім, про українських політичних вязнів.

Ще один причинок до женевських подій.

З Женеви повідомляють нас, що там, з нагоди січневої сесії Ради Союзу Народів, явився відомий унрівський діяч Ол. Шульгин і передав у характері міністра закорд. справ еміґрантського унрівського уряду окрему ноту польському міністрові закорд. справ Залеському в справі недавних подій у Сх. Галичині, відомих п. н. пацифікації. У цій ноті п. Шульгин мав поставити справу так, що в імя майбутнього співжиття двох сусідніх (теж у майбутности) держав, а саме У. Н. Р. і Польщі теперішній уряд УНР. настоює на тому, що необхідно задовольнити реально всі законні вимоги супроти української меншости в Польщі.

Цю вістку нотуємо з денникарського обовязку, не входячи на основі повншого в оцінку ноти п. Шульгина, якої докладний зміст нам і невідомий і недоступний.

——o——

З документів часу.

I. Дальше розвязування українських установ у Гоороденці.

З Городенки дістали ми відписи таких документів:

I.

Starosta Horodeński Nr. III. 5/4/31. Horodenka, dnia 13. stycznia 193 . Do Zarządu Czytelni Proswity w Horodence, kąt folwarkowy.

Reskryptem z dnia 9. stycznia 1931. Nr. B. B. 5017/Ho. orzekł Urząd Wojewódzki Stanisławowski na zasadzie §§ 24. i 25. ustawy z dnia 15. listopada 1867. austr. Dz. u. P. Nr. 134. rozwiązanie stowarzyszenia „Czytelnia Proswity" w Horodence (kąt folwarkowy) pow. Horodenka, którego statut przyjął do wiadomości dnia 29. października 1924. r. do L. 11863/i/b. ponieważ stowarzyszenie to przekracza określony statutami swój zakres działania.

W szczególności stwierdzonem zostało, że rzeczone stowarzyszenie angażuje się w akcji anantypaństwowej wywrotowej czego dowodem są znalezione w czasie rewizji przeprowadzanej w lokalu wspomianego stowarzyszenia materjały wybuchowe t. j. 90 cm. lontu i paczka saletry wybuchowej. Znalezienie tych materjałów w okresie czasu, w którym dokonywane były akty sabotażu, daje podstawę do przypuszczenia, że wymienione środki wybuchowe były przygotowane do czynności terrorystycznych i że członkowie stowarzyszenia w takich czynnościach biorą udział.

Od niniejszego orzeczenia wolno wnieść odwołanie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, które podać należy do Urzędu Wojewódzkiego w terminie dni 14 licząc od dnia następującego bezpośrednio po dniu doręczenia niniejszego orzeczenia.

Równocześnie postanowił Urząd Wojewódzki po myśli art. 87. ust. 4. rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22. marca 1928., Dz. U. R. P. Nr. 36. poz. 341., że decyzja niniejsza jest natychmiast wykonalną, ponieważ wydaną zostaje w interesie publicznym.

Wskutek powyższego reskryptu zarządzam równocześnie z doręczeniem niniejszego orzeczenia protokolarne ustalenie i zabezpieczenie majątku rowiązanego stowarzyszenia oraz opieczętowanie jego ksiąg i dokumentów. Starosta Hübner mp.

II.

Starosta Horodeński Nr. III. 5/5/31. Horodenka, dnia 13. stycznia 1931. Do Zarządu Czytelni Proswity w Horodence (Kotykówka) na ręce Przewodniczącego P. Romaniuka D.

Urząd Wojewódzki Stanisławowski reskryptem z dnia 7 stycznia 1931. Nr. B. B. 3018/Ho. orzekł na zasadzie §§ 24. i 25. ustawy z dnia 15. listopada 1868 austr. Dz. u. p. Nr. 134. rozwiązanie stowarzyszenia „Czytelni Proswity" w Horodence powiat Horodenka, którego statut został zatwierdzony reskryptem b. Namiestnictwa Nr. 91073/907, ponieważ stowarzyszenie to przekracza określony statutami swój zakres działania.

W szczególności stwierdzonem zostało, że rzeczone stowarzyszenie angażuje się w akcji politycznej antypaństwowej, czego dowodem są znalezione podczas rewizji przeprowadzonej w lokalu wymienionego stowarzyszenia 2 bloczki przeznaczone na zbiórkę t. zw. „Bojewego Fondu". Znaleziony materjał świadczy o tem, że stowarzyszenie to bierze udział w akcji wywrotowej, gdyż fundusze uzyskane ze sprzedaży tych bloczków przeznaczone są na cele UWO., t. j. organizacji wywrotowej.

Od niniejszego orzeczenia wolno wnieść odwołanie do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych które podać należy do Urzędu Wojewódzkiego w terminie dni 14-tu licząc od dnia następującego bezpośrednio po dniu doręczenia niniejszego orzeczenia.

Równocześnie postanowił Urząd Wojewódzki po myśli art. 87. ust. 4. rozporządzenia Prezydenta R. P. z dnia 22. marca 1928. Dz. U. R. P. Nr. 36. poz. 341., że decyzja niniejsza jest natychmiast wykonalną. ponieważ wydaną zostaje w interesie publicznym.

Wskutek niniejszego reskryptu zarządzam równocześnie z doręczeniem niniejszego orzeczenia protokolarne ustalenie i zabezpieczenie majątku rozwiązanego stowarzyszenia oraz opieczętowanie ksiąg i dokumentów. Starosta: Hübner mp. (Hübner).

Як бачимо — то наступ на культурно-освітні товариства в Городенці поступає далі, не зважаючи на „святочні" заяви посла Стронського (ББ) зі соймової трибуни, що „з боку поляків нема ніяких перешкод для культурно-освітнього життя українців".

Замітним є те, що закриття читалень докоиується аж по 4-ох місяцях від т. зв. „пацифікації" — тоді, коли вже відбудовано коштом громадянства домівки та оживлено припинену „пацифікацією" діяльність читалень.

Отже в „публичнім інтересі" закривається культурні огнища — тоді, як ухвалюється закон про продаж алькоголю, — тоді, коли в городенському повіті урухомлюється дві нові ґоральні (дві давно вже чинні).

Варто зясувати обставини, серед яких „знайдено" в читальні на Фільварковому Куті згаданий ґніт та салітру. — По виваженні дверей та вікон у часі ревізії приступив поліційний відділ до зривання долівки, — а тоді усунено всі посторонні особи (те є всіх ти зігнаних з вулиці, що під примусом поліції бурили домівку) з льокалю читальні, а за хвилю по поновнім зігнанню приказано шукати докладно під вирваною долівкою, де розуміється зараз „найдено" згадані речі.

При тій нагоді слід згадати про дивне чудо, яке виявилося відносно дат на найденім вибуховім матеріялі. На лусці був датований 1930 рік, підчас коли долівку в читальні вставлено в 1927 році і всі члени готові ствердити під присягою, що від того року підлоги ніхто не рухав. Яким способом дісталася під підлогу луска з датою 1930 р. — це таємниця...

При ревізії на Котиківці в читальні найдено буцімто бльочки з написею „Б. Ф.", яких ніхто з членів в читальні ніколи не бачив, що також усі члени читальні можуть кожної хвилі ствердити під присягою.

В обох випадках ніхто з членів виділу читалень не був присутний при ревізії, — а в слід за тим з ніким з виділу не списувано протоколів ревізії і ніхто їх не підписував.

Від повищих рішень воєвідства внесено відклик до міністерства внутр. справ. Однак це виконання зарядження не здержує.

Таким чином замкнено до цеї пори 4 товариства, а не виключене є, що наґінка піде дальше.

II. Покарання двох священиків у Городенщині за традиційний процесійний похід на цвинтар у часі Зелених Свят.

З Городенки дістали ми відпис ще й такого документу:

Sąd powiatowy w Horodence Oddz. III. dnia 18. lipca 1930. Sygn. Kg. 1431 Sąd powiatowy w Horodence dnia 18. lipca 1930. skazuje oskarzonych 1) Ks. Wasyla Komaryńskiego gr. kat. proboszcza w Horodence, 2) Ks. Iwana Piseckiego gr. kat. proboszcza w Korniowie na podstawie doniesienia Policji Państwowej za przekr. z § 2. ust. z dnia 15/11 1867 Nr. 135. D. p. p. popełnione przez to, że oskarzeni dnia 8. czerwca 1930. w Horodence bez przyzwolenia władzy pochód po ulicach miasta Horodenki urządzili, — w myśl § 19. ust. uk. przy zastosowaniu § 361. uk. na grzywnę w kwocie po 35 zł. z tem, że w razie nieściągalności grzywny zastąpi ją kara aresztu przez 7 dni. W myśl art. 553. k. p. k. zasądza się oskarzonych na uiszczenie kosztów sądowych Skarbowi Państwa w kwocie 3 zł. 50 gr. Oskarzonym i oskarzycielowi służy w ciągu 7 dni od doręczenia nakazu karnego prawo wniesienia sprzeciwu. Oskarzeni mogą wnieść sprzeciw pisemnie lub ustnie w sekretarjacie oddziału III. Sądu powiatowego w Horodence. Nakaz karny, przeciw któremu nie wniesiono w terminie sprzeciwu, ulegnie wykonaniu jak wyrok. W razie wniesienia sprzeciwu sprawę rozpoznaje się w postępowaniu zwyczajnem z tem, że w postępowaniu zwyczajnem nakaz karny nie wiąże Sądu ani co do kwalifikacji czynu, ani co do wymiaru kary i Sąd może ewentualnie wymierzyć ostrzejszą karę. Faustyn Stankiewicz. Należyte wygotowanie potwierdza kierownik kancelarji Kosiński mp. (L. S.).

Як з повищого документу виходить, то покарані Всч. о. Василь Комаринський, парох у Городенці і Всч. о. Іван Пісецький, парох у Корневі карним наказом повітового суду в Городенці за переступство з § 2. закону з 15. XI. 1867 р. поповнене в той спосіб, що дня 8. червня 1930 р. урядили в Городенці без дозволу влади похід по вулицях міста, гривною по 35 зол., а у випадку її нестягнення арештом через 7 днів.

Зазначуємо, що оба згадані парохи ніколи жадного походу по вулицях міста Городенки не уряджували, а в даному випадку йде про те, на що вказує дата 8. червня 1930 р. — про традиційний процесіональний похід у часі Зелених Свят на цвинтар.

Від непамятних часів водиться не тільки в Городенці, але й у всіх наших містах і селах, що в часі Зелених Свят йде народ у процесіональному поході зі своїми священиками на цвинтар, щоби помолитися на гробах своїх близьких.

Такий похід з процесією і з участю священиків у ризах належить до релігійних практик — і не вимагає ніякого дозволу влади.

Однак прийшли, видно, інші часи. — Вже й релігійні походи уважається за недозволені, тих, що беруть у них участь, на підставі свого обовязку і уряду, парохів, карається гривнами.

Замітним є, що карний наказ, який датований є дня 18. липня 1930. доручено аж 22. січня 1931 р. — в часі, коли замикається товариства в Городенці, щоби в той спосіб посунути наперед дальшу — тепер вже краще названу „моральну пацифікацію". Проти згаданого наказу внесли оба Всч. оо. парохи спротив до повітового суду в Городенці — ї в недовзі буде визначена судова розправа. Який буде вислід тієї розправи — подамо в свому часі до відома ширшого загалу.

ОСТАННІ ВІСТИ

„ПАЦИФІКАЦІЯ" В АДМ. КОМІСІЇ СЕНАТУ.

Дня 28. січня на засіданні адміністраційної комісії сенату радили над внесенням Українського Клюбу у справі „пацифікації" Східної Галичини. Реферував справу сен. Ролле (ББ). Він сказав, що вже нині можна ствердити, що головним спричинником тієї акції була УВО. Колиб українська інтеліґенція з митр. Шептицьким зайняла була виразне становище в справі саботажу не прийшлоб до саботажів а тимсамим до пацифікації. У Сх. Галичині нема ненависти до „руского" населення, навпаки є тенденція до співпраці. Колиж українські партії не зуміють визволитися від демаґоґії, то польська суспільність, головнож урядовий табор понад головами українських політиків шукатиме й далі порозуміння з „руским" народом.

Сен. Ролле предложив внесення: Сенат признає що **зарядження влади в 3 східних воєвідствах**, видані задля запевнення всьому населенню тих воєвідств охорони життя й майна як і для охорони майна й уладжень державних перед злочинними актами, які заістнували на цьому терені, **були умотивовані та конечні.** Сенат відступає весь матеріял, предложений у формі умотивування до сен. внесення міністрові внутр. справ.

Сен. Макух (рад.) у довшій промові подає низку примірів надужить. Він зголосив внесення: **Сенат взиває уряд розглянути у якнайкоротшому часі факти та розміри надужить, яких допустилися органи влади на згаданих теренах, устійнити шкоди, покарати винуватців і здати сенатові звіт.** На випадок відкинення того внесення заповідає його як внесення меншости.

Сен. Клушинська (ППС) і сен. Возніцький (Кл. Хл.) прилучуються до внесення. Сен. Ґломбінський (Кл. Нар.) заявив, що його клюб здержується від голосування. Він сказав, що хоч признає внесення Українського Клюбу справедливим, одначе тому, що цей Клюб звернувся вже з цією справою до Женеви, то бесідник є думки, що в тій справі не може вже промовляти, бо це булоб обговорюванням одної справи в двох інстанціях.

Сен. Ролле в кінцевій промові заявив, що матеріял, зголошений до українського внесення, перешле мін. Складковському.

В голосуванні комісія ухвалила внесення референта 9 голосами проти 3, а один здержався від голосування.

МАСОВЕ ВБИВСТВО ТА САМОВБИВСТВА.

У Райхенбаху біля Львова 28-літній Іван Іщак жив у незгоді зі своєю 22-літньою жінкою Катериною та тещею Анною Шнеберґ і шурином 25-літнім Генрихом. На цьому тлі й прийшло дня 27. до суперечки підчас якої Іщак застрілив тещу та шурина, а свою жінку Катерину зранив у лопатку. Опісля Іщак відібрав собі життя вистрілом із револьверу.

У Львові при вул. Вроновських ч. 8. отруїлася стрихніною 28-літня Анна Рабій, жінка власника газетного кіоску біля Віденської Каварні. Рабій, воєнний інвалід, зізнав, що причиною самогубства його жінки була грошова скрута. Сусіди кажуть, що Анна Рабій рішилася покінчити з життям з причини родинних незгодин. Поліція веде слідство. Кіоск замкнений.

НОВИНКИ

— **На карти „Рідної Школи", що звільняють від алькогольних напоїв з нагоди Празника Різдва Христового,** зложили в золотих отсі Вп. Громадяни з Ходорова: 12: Піхур Микола, робітник цукроварні; 8: д-р Троян Корнило, адв.; по 5: Ловинський Іван, Сидорчук Осип, радн., Саляк Олександер, купець, Саляк Олекса, радн., Ніжанковський Іван, Сохан Антін, Якимишин Іван, Баковський Іван, майстер шлюсарський, д-р Строніцький Андрій, адвокат, о. Долгий Яків, Саляк Михайло, купець, Пеленський Роман, власник пекарні; 4.80: Джулин Тадей, купець; 3.50: Стирановський Михайло, листар; 3: Кашинський Стан.; 2.50: дир. Василяк Степан; по 2: Кордуба Теофіль, Коцовський Микола, Смижук Микола, Гаврилюк Никифор, Троян Северин, Туркевич Станислав, Стасишин Олександер, Вербовський Микола, Закаляк Михайло, купець, Швайко Йосиф, Демчишин Н., Ґловяк Н., Головейко Йосиф і одна особа 1 зол. — Хто слідуючий?

— **В 300-літні роковини посвячення церкви Успення Пресв. Богородиці у Львові** відбудеться заходом Сеніорату Ставропигійського Інституту в неділю 1. лютого ц. р. ювилейне свято з такою програмою: 1) Архієрейське Богослуження в Успенській церкві — год. 10. передпол. 2) Академія в театральній салі Народнього Дому — год. 1. впол. На програму Академії складаються: а) Д. Бортнянський: „На Тя Господи уповах" — мішаний хор; б) Вступне слово — заст. сеніора дир. Я. Вербицький; в) Успенська церква як символ культурної звязи Сходу і Заходу — проф. д-р А. Копистянський; г) Г. Гречанінов: Степ. О. Ніжанковський: Минули літа молодії — д-р Ю. Заяць; д) І. Бах: Praeludium i Fuga, Л. Бетовен: Соната C-dur op. 53 — С. Ропіцька; е) А. Рубінштайн: Арія з опери „Демон"; Ф. Галеві: Арія з опери „Жидівка" — артист опери І. Романовський; е) Д. Бортнянський: „Благо есть ісповідатися Господеви" — мужеський хор. Хором управляє: Я. Німчинов. Акомпаніямент: І. Заяць.

— **Концерт чеських і словацьких творів у Львові.** Довідуємося, що знаний зі своїх успішних виступів мужеський хор „Сурма" уладжує в дні 6. II. ц. р. при співучасти „Львівського Бояна" концерт чеських і словацьких творів. Концерт відбудеться в салі Муз. Т-ва ім. М. Лисенка. Білети можна буде набувати від понеділка 2. лютого в Союзнім Базарі.

— **Україніка.** „Лідове Новіни" — Брно, 1930, ч. 647: „Народні українські коляди", переклав Ян Вондрачек. „Лідове Новіни", 1931, ч. 6: „Підкарпатський Свят-Вечір", написав З. Рисував И. Вандас. — В чеськім місячнику „Стржедіско", Брно, 1930, р. 1, ч. 3: Ілько Калічак „Іван Франко" й незнаного автора „Нове видання Тараса Шевченка". — Книгарня Ант. Горака в Ужгороді видала чеською мовою „Підкарпатські казки", що їх вібрав і впорядкував Борис Мартинович, а переклав та ілюстрував академ. маляр проф. Томашек. Ці самі казки вийшли там-же й українською мовою. — І. К.

— **З українського наукового життя за кордоном.** Дня 30. ц. м. в салі Українського Наукового Інституту в Берліні відбудеться відчит в українській мові д-ра Б. Крупницького п. з.: „Карло XII. і Петро І.' під Полтавою і над Прутом".

— **Музичний Інститут ім. М. Лисенка,** філія в Станиславові, перенісся з кінцем січня до нового мешкання при вул. Сапіжинській ч. 27. (дім Українського Коопер. Банку).

— **Нове кіно у Львові.** Як довідуємося, з днем 30. ц. м. кінотеатр „Кольосей", який довший час був нечинний, після реконструкції буде урухомлений на ново, а саме в салі б. Театру Новин. Кінотеатр „Кольосей", який дістав тепер нову управу, висвітлюватиме першорядні тонові і німі фільми, при чому ціни білетів не високі.

— **Дитина в каналі.** При вул. Жовківській ч. 129 у Львові найдено в каналі немовля, яке здається перед кількома днями прийшло на світ і мати, бажаючи позбутись дитини, вкинула її до каналу. На щастя сусіди добули дитину з каналу живу і віддали поліції.

— **Великий Борислав.** З днем 1. лютого входить в життя розпорядок президії польських міністрів про прилучення Мразниці, Тустанович, Волянки, Бані, Попелі та Губич до Борислава, який тим чином стає Великим Бориславом.

— **„Фабрика" грошей на селі.** У Суходолі біля Горигаядів (повіт Товмач) у хаті селян Стан. і Стеф. Генсецьких відкрила поліція приватну „карбівню" 1-золотівок, 50- і 10-сотиківок. Генсецьких поліція арештувала та передала судові разом із приладами до виробу грошей. Крім Генсецьких арештували ще трьох людей, що пускали в обіг ці фальшиві гроші.

— **Уніоністичний конгрес.** Найближчий уніоністичний конгрес у Велеграді відбудеться не цього року, як це плянувалось але в 1932 р.

— **Іде весна.** Радянська преса подає, що на Кримі запанувала правдива весняна погода. Температура сягає 20 ступнів тепла, падуть дощі. Щоправда на Кримі цієї зими морозів майже не було, а сніг падав тільки двічі.

— **Опера в двох мовах.** В Ню Йорку відбудеться премієра опери композитора Діма Тейла п. з. „Петро Джобертсон". Головна акція тієї опери відбувається в Англії, а друга половина у Франції, тому першу частину співатимуть по англійськи, а другу по французьки.

—**Поцілунки і медицина.** Від довшого часу лікарі поширюють думку, що поцілунки це дуже негиґієнічна забавка, та що через поцілунки передаються ріжні недуги, епідемії і т. д. Один французький лікар при помочі дослідів ствердив, що пересічно одними поцілунками переносить з уст на уста 4000 бацилів. Чи це медичне відкриття здержить кого від поцілунків? Може.

— **Коли в нас буде такий часопис?** Найпопулярніший часопис „Ню-Йорк Таймс" має 1500 редакторів, кореспондентів і співробітників і 2000 друкарів. Ці журналісти і друкарі дістають річно 176 міліонів долярів платні. „Ню-Йорк Таймс" висилає щодня 7000 листів, має 8000 телефонічних розмов денно, а річно видає на поштові оплати аж 800 міліонів долярів.

— **Дня 27. ц. м.** минуло 30 літ від смерти великого композитора Вердія. Джюсеппе Верді уродився в італійськім місточку Бусето, де його родичі мали маленьку крамничку. Його першу оперу „Оберто" виставлено 1839 р. в Медіоляні і хоч вона мала успіх, Верді був тоді дуже нещасливий: якраз тоді померла його дружина, з якою він жив тільки 2 роки і двоє дітей. Його пізніші опери як „Аїда", „Фальштаф", „Травіята" здобули йому світову славу. Помер перед 30 роками, у 87-ім році життя, залишаючи по собі 26 опер, які ще довго не зійдуть із програм театрів.

— **Замах на італійського консуля.** Дня 27. ц. м. італійський еміґрант Ріно Бассі стрілив з револьвера до консула Італії в Ціріху Блянкія і поранив його в груди. Сталось це в льокалі консуляту. Замаховця арештовано і він признався, що стріляв із політичних причин.

— **Альбанський король іде до Відня.** Ахмед Зоґу, король Альбанії приїде на днях до Відня, де найліпші лікарі мають його оперувати. Як відомо, Ахмед Зоґу від довшого часу поважно хорий.

— **Шибениця в Туреччині.** Дня 27. ц. м. в Менемені коло Смирни засуджено 10 учасників антидержавної змови за зраду на кару смерти через повішення. Найвищий суд затвердив цей присуд і його виконають.

— **Той, що відмолоджує других, сам постарівся.** Евген Штайнах, професор віденського інституту для біольогічних дослідів, винахідник способу відмолоджування старих людей, на днях закінчив 70-й рік життя. Люди, які знають його, говорять не без іронії, що Штайнах дуже постарівся і виглядає так, якби мав 80 літ.

— **Після смерти великої танцюристки.** Танцюристка світової слави Анна Павлова померла у 40-ім році життя, на вершинах своєї популярности. Померла через те, що підчас катастрофи поїзду у Франції, вона у крайнім нервовім розстрою втекла з воза і 9 годин не хотіла вернути до залізниці, простоявши весь час на морозі. Анна Павлова 17-літною дівчиною скінчила в Петрограді балетну школу і її, як найздібнішу ученицю тієї школи, заанґажовано до царської опери. Там вона звернула на себе увагу не тільки майстерним виконанням танків, але і своєю дивною вродою. Полем найбільших тріюмфів цієї танцюристки був клясичний балет. В 1909 році вона вперше виступала в Парижі і відтоді почалось її турне по цілій Европі. Деякі знавці хореографії вважали Анну Павлову найздібнішою танцюристкою XX. віку. Російська преса в некрольоґах зі смутком стверджує, що без Анни Павлової світ російського мистецтва став пустішим і глухішим та що ця танцюристка була наче втіленням самої ідеї танку взагалі. Із її біографії довідуємося, що Анна Павлова була дочкою бідних родичів, що її батько помер, коли вона мала 2 роки, а в 7-ім році життя вступила до школи танків. Велика танцюристка була дружиною свого акомпаніятора Дандре.

—o—

З кіна.

Кіно „Паляс": „Сім дієвих осіб".

Дуже добра ідея, вперше зреалізована в фільмі кілька літ тому, славним берлінським режісером Галленом у „Кабінеті восковних фіґур". Це була одна з найкращих світових фільм; тепер, коли тонфільма заглушила перемоги своєї старшої попередниці — німої, в Америці добули цей мотив так собі, як добуваємо із шуфляди колись дорогоцінний листок паперу.

Герой пєси — старий сторож паноптікум, що довгими роками зживається із ґалерією своїх великих людей: Цезарем, Дон-Жуаном,

Наполеоном. До його тихої траґедії дочіплена любовна ідиля закоханої пари. Дві-три зустрічі, дві-три сльози, дві-три сцени, ще один судовий процес — все це здебільша заздалегідь відоме. Чарівна Льоїс Моран не має навіть що грати. Німа фільма. **м. р.**

З судової салі.

Вісімнацять комуністів перед судом.

Дня 28. ц. м. на лаві підсудних львівського суду присяглих засіло 18 комуністів, обвинувачених у державній зраді, а саме: Шулим Шульзінгер, студент, Софія Шульзінгерова, Давид Габер, фризієр, Мошко Мунд, кравець, Тадей Беленецький, Стефа Шмаль, В. Мацейовський, робітник, Ришард Пасота, робітник, М. Трохимяк, Маріян Волошин, Осип Мацейовський, Карло Войтюх, Чеслав Кошельник, М. Громада, піяніст, С. Козловський, Іван Іванів, слюсар, М. Пастух і К. Левицький, робітники. Всі підсудні це молоді дівчата і хлопці у віці 17—24 роки. Акт обвинувачення закидає їм приналежність до „Комуністичної Партії Західньої України" та антидержавні виступи на передмістях Львова, збори на Світезі та демонстрації. Вони організували 14. квітня і 1. та 4. травня т. зв. „комуністичні масівки".

Першого дня розправи прочитано величезний акт обвинувачення та переслухано кількох підсудних. Всі вони не признались до вини. Розправу, яка потреває кілька днів, веде радник Яголзінський, прокуратором є Мостовський.

—o—

ШАХИ.

Турнір за мистецтво українського Львова.

Дня 10. лютого 1931 р. починається турнір за мистецтво українського Львова. Турнірова комісія заздалегідь постаралася про гарні нагороди (8 вартісних нагород), так, що можна рахувати на численних учасників та цікавий хід турніру. Турнір відбудеться в каварні „Лювр" (при вул. 3. Мая), в теперішній домівці Т-ва Українських Шахістів. Управа каварні „Лювр" відступила для клюбу простору окрему кімнату, в котрій відбудеться цьогорічний турнір. Слід

додати, що члени клюбу й учасники турніру безплатно можуть користуватися шаховими гарнітурами Т-ва та мають значну знижку цін. Зголошення до турніру приймаються кожнього дня в каварні „Лювр“ від 7—9-ої вечором. Вкладка для членів 5 зол., для нечленів 7 зол. ТУШ має у Львові найбільшу фахову книгозбірню (около 100 томів новітньої шахової літератури), зі всіх шахових клюбів Львова займає найкращу домівку, а й найсильніший грач Львова є членом Т-ва, так, що сміло можна сказати, що ТУШ займає нині між усіми львівськими клюбами одно з передових місць.

—o—

СПОРТ

Лещетарські змагання.

Лещетарська Секція Сокола-Батька уряджує дня 1. лютого 1931 р. лещетарські змагання. Початок змагань точно в год. 11. передпол. Збірка змагунів в год. 10.30 передполуднем коло жидівського кладовища на Янівськім. Доїзд трамваєм ч. 3. Змагання відбудуться у двох конкуренціях: для молодших до літ 18 на 6 км., для старших 12 км. Зголошення приймаються в домівці С-Б. щодня від год. 8—12. вполудне і від год. 6—7. вечором, найдальше до суботи до год. 6. веч. Вписове 50 сот. Гостям раді!

Гокейові змагання у Львові.

Чорні-Львовянка 1:0 (1:0, 0:0, 0:0).

Гра дуже важка з причини злого стану леду. Голя стрілив Яловий II. Видців понад 100. Суддя п. Сабатовський.

Погонь-Львовянка 1:0 (1:0, 0:0, 0:0).

Гра на середньому рівні з причини фатального стану леду. Голя стрілив Кухар В. Видців понад 200. Суддя п. Франковський.

Оба ці змагання велися за золоту чашу Лехії, уфундовану урядовцями „Банку Господарства Краєвого“. Здобула чашу оконечно Погонь, яка на пять змагань має 10 пунктів і відношення воріт 19:1. На другому місці стоять Чорні (5 зм., 8 п., в. в. 15:5), на третьому Лехія (5, 5, 5:4), на четвертому Україна (4, 2, 4:18), на пятому Львовянка (3, 1, 0:2), на останньому Гасмонея (4, 0, 0:13).

Дописи.

СОКАЛЬ. (**Після пацифікації в Сокальщині. — Наші семинаристи без катехита!**) Пацифікація у своєму поході осенею м. р. не поминула й наших учнів у гімназії та учительськім семинарі в Сокалі. З гімназії видалено 10 учнів, а з семинара аж 20. З тієї трийцятки одна третина сидить досі в тюрмі, а інші блукають по світі, доскакуючи час до часу на судові переслухання. Ті знов недобитки, що залишилися ще в семинарі (а є їх всього на пятьох курсах пятьдесять душ), від трьох місяців позбавлені науки релігії з приводу переходу на емиритуру катехита о. Грицика. Коли у поляків з якихнебудь причин опорожниться посада катехита, то духовна влада ставить негайно другого катехита, а в кожному випадку заступника, так, що учні римо-католики не є позбавлені опіки і нічого не тратять з науки. У нас чомусь діється інакше. З того виходить таке, що наші діти не то що приневолені ходити на науку релігії лат. обряду, але навіть у неділі провадять їх на польське богослуження до семинарицької каплиці, хоч у просторій, гарно розмальованій парохіяльній церкві в Сокалі правиться щонеділі і свята пять Служб Божих, бо є трьох катехитів і двох парохіяльних священиків. При клясифікації також не буде кому покласти нашим дітям у катальогах нот з релігії, а в потребі і стануть в обороні осиротілих учнів. Учительський збір прочищений теж з українських сил. Тільки один катехит зміг би ще як-так коли не оборонити нашу молодь перед всякими несподіванками, то хоч бути свідком того, що переводиться на організмі тих, які мають у недалекій майбутности стати переємниками і сторожами нашого культурного і просвітного, такими тяжкими зусиллями добутого, надбання. Наша духовна влада повинна чим скорше назначити постійного катехита, або по крайній мірі поручити заступство в семинарі одному з місцевих священиків. Дальше зволікати годі!

Один з батьків.

—o—

Нові книжки й журнали.

Українське Гігієнічне Товариство у Львові видає від 2-х літ популярні книжечки про охорону людського здоровля та боротьбу з ріжними недугами. Вже вийшли з друку слідуючі книжечки:

- Ч. 1. Про що хорий на туберкульозу мусить конче памятати. Ціна 0.20 зол.
- Ч. 2. Д-р Тит Е. Бурачинський: Туберкульоза. Поборювання її та охорона перед нею 0.50 „
- Ч. 5. Д-р О. Пудлинський: Полові недуги у жінок 0.20 „
- Ч. 6. Д-р В. Бригідер: Нікотинізм і боротьба з ним 1.— „
- Ч. 7. Д-р Е. Дурделло: Жиляки і підстегневі вереди 0.20 „
- Ч. 8. Д-р Т. Воробець: Що треба знати про кашлюк (коклюш) 0.20 „
- Ч. 9. Абсольв. мед. В. Клюфас: Зачадження 0.20 „

Замовляти можна по всіх українських книгарнях у Львові і на провінції, а також в канцелярії Українського Гігієнічного Товариства, Львів, Клушинська 3. При замовленнях на оплату почти долучити 50 сот.

Ціни набілу у Львові.

„Маслосоюз“ платив кооперативам дня 28. січня 1931 року — масло експортове і десерове пріма за кільо 4·10 зол.; літра молока 28—29 сот.; літра сметани 1·50 зол.; копа яєць 6·30 зол.

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр:

Четвер, 29. січня, година 3·30 попол. „Попелюшка“.
Четвер, 29. січня, година 7·30 веч. „Кармен“.
Пятниця, 30. січня, година 7·30 веч. „Пташник з Тиролю“.
Субота, 31. січня, година 7·30 веч. „Травіята“.

Театр Ріжнородностей (в Нар. Домі):

Четвер, 29. січня, година 7·30 веч. „Людина з текою“.
Пятниця, 30. січня, година 7·30 веч. „Людина з текою“.

Малий Міський Театр:

Четвер, 29. січня, година 7·30 веч. „Пригоди Ч. А. Пліна“.
Пятниця, 30. січня, година 7·30 веч. „Пригода Ч. А. Пліна“.

Кіна.

АПОЛЬО: Звукова фільма: „За океаном“ (Моріс Шевальє).
ЛЕВ: Звукова фільма: „Катерина I.“ (Віль Даговер, Смирнов, російські пісні).
МАРУСЕНЬКА: Звукова фільма: „Індійська гробниця“ (Конр. Файт).
ОАЗА: „Під крівлями Парижа“.
ПАЛЯС: Звукова фільма: „Сім лиць“.
ПАН: „Тайна студентки“. (Насолода побіди). Виступи оригінального російського циганського хору.
ПАСАЖ: „Опирі степу“ (Кен Мейнард).
ПРОМІНЬ: „Облава“.
ФАТАМОРГАНА: „Кохання в кайданах“. „Княжна джезбенду“.
ХИМЕРА: „Її перший цілунок.
СТИЛЕВЕ: „Симфонія змислів“ (Ґрета Ґарбо, Дж. Ґільберт).
УТІХА: „Америка“. „Монті, тайний агент“.

Присилайте передплату!

Програма радіо.

Четвер 29. I. 1931.

Варшава (1411,7) 12·35 Концерт фільгармонії. **Гельсінгфорс** (221,4) 19·00 Концерт. **Букарешт** (394,2) 16·00 Румунська музика. **Берлін** (419) 16·30 Концерт. **Рим** (441,2) 17·00 Камеральний концерт. **Прага** (486,2) 12·30 Радіоорхестра. **Відень** (516,3) 19·15 Віденські пісні. **Будапешт** (550,5) 19·10 Циганська орхестра. **Харків** (937,5) 16·00 Концерт.

Пятниця 30. I. 1931.

Варшава (1411,7) 20·15 Концерт. **Гельсінгфорс** (221,4) 19·30 Радіоорхестра. **Берлін** (419) 16·30 Музика. **Рим** (441,2) 12·45 Музика. **Прага** (486,2) 16·30 Радіоорхестра. **Харків** (937,5) 16·00 Український концерт. **Москва** (1481) 15·00 Концерт.

Субота 31. I. 1931.

Варшава (1411,7) 18·15 Концерт для дітей. **Гельсінгфорс** (221,4) 18·00 Слуховище. **Букарешт** (394,2) 16·00 Румунська музика. **Берлін** (419) 18·40 Соната C-moll Ґріґа. **Рим** (441,2) 17·00 Оперова музика. **Прага** (486,2) 19·20 Концерт. **Відень** (516,3) 17·15 Академія. **Будапешт** (550,5) 20·15 Вечір Моцарта. **Харків** (937,5) 16·00 Концерт. **Ленінград** (1000) 16·00 Концерт.

ОПОВІСТКИ

За оголошення редакція не відповідає

„Посажна“ і „Правник“ мають листи в Адміністрації „Діла“.

Щиру подяку складають Вп. Пані Трачевій отсі політичні вязні: Ґенгало Павло, Люпуль Володимир і Питляр Орест, котрі пересиділи на Бриґідках по 5 місяців у звязку зі справою д-ра Рудницького і тов.

Подяка. В часі мого 4-місячного увязнення численна моя рідня залишилася в Підгайцях без ніякого матеріяльного забезпечення, через що попала в просто в розпуку. На волю вийшов я дня 22. ц. м, і в першій мірі чуюсь до обовязку отсею дорогою зложити найщирішу прилюдну подяку всім „відомим і невідомим“ громадянам Підгаєччину за моральну й матеріяльну поміч моїй рідні, а зокрема за фінансування для мене харчів у вязниці. Ще раз щира подяка і поклін Славному Громадянству Підгаєцької Землі! — **Іван Даньків**, освітній інструктор.

На „Рідну Школу“ зложили Вп. Марія Біленька 50 зол. зі засадничих причин замість датків на балеві буфети; фотограф Лев Янушевич — Львів 105 зол. як належний йому гонорар від „Рідної Школи“; Гадник Ізидор Громницький — Львів 30 зол. як неприйнятий гонорар; Модест Менцінський — Стокгольм 5 дол.; радн. Михайло Ліськевич — Берно 5 дол. замість квітів на могилу бл. п. о. дек. Михайла Карпяка в Ульгівку; на руки п. д-ра Андрея Малика в Братиславі в чеських кор.; ВП. Бородайкевич А. 10, д-р Водошук Роман 20, інж. Гладій Атанас 50, д-р Молчковський Теодор 60, Мандзій Ілько 10, д-р Романишин Василь 10, д-р Ярема 12, д-р Малик Андрій 50, разом 222 ч. кор. — ВП. Жертводавцям складає щиру подяку

1401 Головна Управа.

Загальні Збори Т-ва Українських Жінок у Станиславові відбудуться дня 8. лютня в год. 5 поп. в кімнатах „Бесіди“. 1395 1—3

З нагоди Імянин Вп. П. директора Семинарії „Рідної Школи“ в Стрию, Ом. Цісика, зложили члени учительського збору семинарії та школи вправ 100 золотих на допомоговий фонд для безробітних товаришів-учителів середніх шкіл.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ

За оголошення редакція не відповідає

РУТИНОВАНИЙ адвокатський конципієнт з покінченою судовою практикою пошукує посади у Львові від 1-го лютого ц. р. Зголошення до Адміністрації „Діла“ під „Юрист“. 2—2

ГОДИННИКИ „Zenith“, „Longines“ також біжутерію власного виробу, поручає: Домбровскі-Розважевскі, Львів, (Готель Жоржа). — Догідні умови. 888 9—?

ГОТЕЛЬ „SAVOY“ вул. Собіського ч. 7. винаймає покої на довший час по низьких цінах. 1378 2—3

МАШИНА до писання, українсько-польська „Adler“ оказійно на продаж. Машинопись, Львів, Сикстуська 9. 1386 3—3

АБСОЛЬВЕНТ гімн. вправний інструктор пошукує лекції на провінції. — Павль Володимир, Яворів. 1399

МАГІСТЕР прав львів. унів. пошукує посади конципієнта адвок. на провінції. Богдан Зацерковний, Грудьондз, Міцкевича 17. 1396 1—2

ВПРАВНА машиністка зі знанням німецької, французької та англійської мови пошукує заняття. — Зголошення до Адміністрації „Діла“. 1400 1—3

ПОТРІБНА інструкторка для приготування учениці до 3-ої кл. гуман. О. Козак, Лішня п. Стрілиска Нові. 1404 1—3

НЕДУЖІ, які хотять віднискати здоровля, нехай негайно звернуться письменно, а одержать пораду і зілля, приноровлені до віку і кожного терпіння. Маю численні подяки від уздоровлених. Природнично-лічниче заведення Б. Мармалькової. Król.-Huta, Wolności 39. 1403

ВИНАЙМУ умебльовану ясну кімнату з бальконом. Ґенінґа 24. I. п. від 3—6 год. 1389 2—3

БІЖУТЕРІЮ, ЗОЛОТІ і СРІБНІ ВИРОБИ продає за готівку і на рати від десятків літ у цілім краю знана фірма **Іван Зельтенрайх**, Львів, пл. Марійська ч. 5. Купую бриланти, золото, срібло, плачу найвищі ціни. 157

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає

Д-р Остап Прийма

ординує тепер у внутр. недугах
ЛЬВІВ, ГЕТЬМАНСЬКА 22. I. пов.
Тел. 61—50.

Пересвітлює Рентґеном; лікує оригінальним апаратом Цайльайса з Гальсбаху.
1311 1—10

Специяліст недуг легенів, серця і жолудка

д-р Фелікс Ган

Львів, Листопада 30.

1206 Пересвітлення Рентґеном.

ГЕМОРОЇДИ.

Гемороїдальні чопики ҐОНСЕЦЬКОГО (з когутиком) усувають біль, печення, кровавлення, сверблячку, гоять ранки та зменшують гузи (жиляки). 1340 Можна дістати в аптиках. 2—3

ПОДЯКА.

Високоповажаним Панам Лікарям: **Д-ру Олександрові Барвінському** і **Д-ру Павлові Цимбалістому** складаємо отсим найсердечнішу подяку за їх довголітню опіку над нашим Мужом і Батьком бл. п. Іваном Сеньшином. Завдяки старанням і знанню Високоповажаних Панів вдалося Покійного кількакратно вирятувати з небезпеки й втихомирити терпіння. Хай Бог винагородить це Високоповажаним Панам і позволить довгі літа працювати для добра загалу.

Варвара і Роман Сеньшини.

Львів, в січни 1931 р.

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло“. В друкарні Видавничої Спілки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.